

Notat

Til:

Dato:

17.02.2025

Fra: Utdanningsavdelingen
Janne Aurebekk Andersen

Saksnr:
25/02661-1

Kopi
til:

Veiledning i behandling av saker vedrørende formelle feil ved eksamen

Veiledning i behandling av saker vedrørende formelle feil ved eksamen

Fastsatt av utdanningsdirektøren 18.2.2025

Regelverk

Lov om universiteter og høyskoler

§ 11-9. Klage på formelle feil ved eksamen

En student som har vært oppe til eksamen, kan klage på formelle feil innen tre uker etter at studenten ble eller burde vært kjent med den formelle feilen.

Dersom institusjonen mener det er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller for sensurvedtaket, skal institusjonen oppheve sensurvedtaket. Dersom feilen kan rettes ved ny sensur av innleverte arbeider, skal institusjonen gjennomføre ny sensur. Dersom feilen ikke kan rettes ved ny sensur av innleverte arbeider, skal institusjonen avholde ny eksamen med nye sensorer. Studenten kan klage etter reglene i § 11-10 på den karakteren som blir fastsatt ved ny sensur.

Dersom institusjonen mener det ikke er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller for sensurvedtaket, skal saken sendes til klageinstansen for vurdering.

Dersom institusjonen mener det er begått formelle feil og det er rimelig å anta at det kan ha hatt betydning for andre studenters prestasjon eller sensurvedtak, kan institusjonen oppheve sensurvedtaket også for andre studenter enn den som har klaget på formelle feil. Institusjonen kan da vedta ny sensur eller ny eksamen. Studenter som ikke har klaget på formelle feil, men som likevel blir berørt av institusjonens vedtak, kan klage på vedtaket.

Klageinstansen kan oppheve sensurvedtaket og vedta ny sensur eller ny eksamen for den som har klaget på formelle feil. Klageinstansen kan ikke oppheve sensurvedtaket eller vedta ny sensur eller ny eksamen for andre enn den som har klaget på formelle feil. Dersom klageinstansen mener at institusjonens vurdering av saken er mangelfull, kan klageinstansen sende saken tilbake til institusjonen for ny vurdering.

Dersom en student har krevd begrunnelse etter § 11-9 eller klaget på karakteren etter § 11-10, løper fristen for å klage på formelle feil fra studenten har fått begrunnelsen for karakteren eller resultatet fra klagen på karakteren.

Styret selv eller institusjonens nemnd for studentsaker, jf. § 14-1, er klageinstans for institusjonens vedtak etter denne paragrafen.

Selv om bestemmelsen i ny uh-lov ikke lenger omtaler «prøve», dvs. vilkår for å gå opp til eksamen, anses dette likevel å være omfattet av loven. Begrunnelsen er at det i departementets innstilling i Prop.126 L (2022-2023), kapittel 15.9.3, foreslås å videreføre reglene i tidligere uhl § 5-2 om klage på formelle feil hvor både eksamen og «prøve» var omtalt i bestemmelsen.

Forskrift om studier og eksamen ved Universitetet i Agder

§ 38a. Klage over formelle feil ved eksamen

(1) Formelle feil ved eksamen kan påklages i samsvar med bestemmelsene i lov om universiteter og høyskoler § 11-9.

(2) Klage over formelle feil etter lov om universiteter og høyskoler § 11-9 behandles av fakultetsstyret ved det fakultet som har faglig ansvar for emnet. Klage over formelle feil ved praksis i lærerutdanninger som Avdeling for lærerutdanning har faglig ansvar for, behandles av styret for lærerutdanningene.

Klagefrist

Klagefristen er tre uker etter at studenten ble eller burde vært kjent med den formelle feilen, jf. uh-loven § 11-9. Dersom studenten har krevd begrunnelse eller klaget på karakteren etter [§ 11-10](#), løper fristen for å klage på formelle feil fra studenten har fått begrunnelsen for karakteren eller resultatet fra klagen på karakteren. Dette innebærer at studenten kan avvente begrunnelse eller sensur før de bestemmer seg for om de vil klage på formelle feil.

Hvis det tar mer enn tre uker til sensuren foreligger, og studenten ikke vil be om begrunnelse eller klage på sensur, er fristen for å klage på formelle feil ute hvis man tolker loven bokstavelig. Nemnd for studentsaker har tidligere tatt klage over formelle feil under behandling i slike tilfeller. Det anbefales å følge samme praksis, dvs. å akseptere klager som kommer innen tre uker etter at sensuren foreligger.

Klage etter frist reguleres for øvrig av forvaltningsloven § 31.

Saksbehandlingen på fakultet/avdeling

Fakultet/avdeling skal behandle alle saker på formelle feil i emner som fakultetet har faglig ansvar for. Det gjelder uansett om feilen er gjort på fakultetet (f.eks. feil i oppgaveteksten) eller av andre (f.eks. eksamenskontoret). I forskrift om studier og eksamen ved UiA § 38a er beslutningsmyndigheten lagt til «fakultetsstyret». Dette betyr at beslutningsmyndighet kan delegeres. Fakultetsstyret må eventuelt fatte vedtak om å delegere sin myndighet.

Klage over formelle feil ved praksis i lærerutdanning, skal behandles av styret for lærerutdanningene, eventuelt andre på delegasjon, jf. ovenfor.

Det vil ofte være nødvendig å innhente opplysninger i saken. Ved påstand om feil i en eksamensoppgave eller spørsmål om hvorvidt eksamensoppgaven ligger utenfor pensum, bør det innhentes en faglig vurdering fra faglærer og eventuelt fra en annen person, internt eller eksternt. Ved påstand om feil under gjennomføringen av eksamen, bør det innhentes informasjon fra eksamenskontoret og/eller eksamensinspektør.

I saker der det kan være aktuelt å pålegge ny sensur eller ny eksamen for studenter som ikke har klaget, må det vurderes om det er behov for å gi forhåndsvarsel etter forvaltningsloven § 16.

Uansett om myndigheten til å fatte vedtak delegeres, skal det utarbeides et saksframlegg som grunnlag for vedtaket.

Dersom fakultetet/avdelingen mener vilkårene for å behandle klagen ikke er oppfylt, skal saken avvises, jf. forvaltningsloven § 33 andre ledd. Avvisning er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 tredje ledd, og en avvisning kan dermed også påklages. Se eksempel på et vedtak fra fakultetet/avdelingen i vedlegget.

Eventuell klage på et avvisningsvedtak, behandles i nemnd for studentsaker.

Har den formelle feilen hatt betydning?

For at studenter skal kunne få medhold i klage over formelle feil, er det et vilkår at feilen kan ha hatt betydning for kandidatens prestasjon eller for sensurvedtaket.

Det kreves ikke at feilen faktisk har hatt betydning, men at den kan ha hatt betydning. Dette vil være skjønnsmessige vurderinger.

Det at en eksamensoppgave ikke foreligger på nynorsk er eksempel på en formell feil som normalt ikke vil ha betydning for kandidatens prestasjon, fordi kandidatene vil forstå bokmålsteksten. Det at emneansvarlig ikke møtte i ett eller flere eksamenslokaler vil normalt heller ikke ha betydning. Feil i en oppgavetekst vil ofte kunne ha betydning for kandidatens prestasjon fordi kandidatene vil bruke tid på å forsøke å løse en oppgave som kanskje ikke lar seg løse.

Manglende varsel om fare for ikke bestått i praksis vil ofte kunne ha betydning for kandidatens prestasjon fordi man ikke får mulighet til å forbedre sin prestasjon. I noen saker vil kandidaten ha gjort så alvorlige feil at hun/han uansett ikke vil kunne bestå praksisperioden – da vil man kunne argumentere for at den formelle feilen (manglende varsel) ikke kan ha hatt betydning.

Konsekvenser av medhold i klage over formelle feil

Hvis det er konstatert at det foreligger en eller flere formelle feil og at feilen(e) kan ha hatt betydning for kandidatens prestasjon eller sensurvedtaket, skal sensurvedtaket oppheves. Hvis feilen kan rettes ved ny sensur, skal ny sensurering gjennomføres. Denne løsningen er primært aktuell ved formelle feil ved bedømmelsen av kandidatens arbeid.

Hvis feilen ikke kan rettes ved ny sensur, skal det holdes ny eksamen med nye sensorer. Dette er det normale ved formelle feil som kan ha påvirket studentens prestasjon. Da vil feilen(e) normalt ikke kunne rettes ved ny sensur.

Når en student får medhold i klage over formelle feil, skal sensurvedtaket oppheves. Det innebærer at den/de studenter som klager, ikke kan velge om de vil ta ny eksamen eller få ny sensur. Særlig i de tilfellene der konsekvensen av medhold vil være ny eksamen, bør man sikre seg at studentene forstår hva utfallet kan bli. Noen studenter tror at den instansen som behandler klagen, kan endre karakteren deres. I noen tilfeller velger studentene å trekke klagen når de blir gjort oppmerksom på hva som kan bli utfallet. Det gjelder særlig hvis studentene har en bestått karakter i emnet, som de vil miste hvis sensurvedtaket oppheves.

Studenten kan klage etter reglene i uh-loven [§ 11-10](#) på den karakteren som blir fastsatt ved ny sensur.

Dersom fakultet/avdeling ikke tar klagen til følge

Dersom fakultetsstyret/styret for lærerutdanningene mener det ikke er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller for sensurvedtaket, skal saken sendes til klageinstansen (nemnd for studentsaker) for vurdering, jf uh-loven § 11-9 (tredje ledd).

Nemnd for studentsaker kan i slike tilfeller enten:

- stadfeste fakultets/avdelingens vedtak eller
- oppheve sensurvedtaket og vedta ny sensur eller ny eksamen for den/de som har klaget på formelle feil

Nemnda kan imidlertid ikke oppheve sensurvedtaket eller vedta ny sensur eller ny eksamen for andre enn den/de som har klaget på formelle feil.

Dersom nemnd for studentsaker mener at fakultets/avdelingens vurdering av saken er mangelfull eller feil, kan nemnda sende saken tilbake til fakultetet for ny vurdering.

Kan feilen ha hatt betydning for andre studenter enn de som klager?

Dersom det konkluderes med at det foreligger formelle feil som kan ha hatt betydning for kandidaten(e) som har klaget, må fakultetet vurdere om den samme feilen kan ha hatt betydning for flere kandidater. Feil i en eksamensoppgave vil normalt kunne ha betydning for alle kandidatene som avla eksamen. Man må eventuelt vurdere konkret i saker der det er gitt alternative oppgaver og ikke alle har besvart oppgaven med feil i. I andre saker har feilen bare hatt betydning for den/de som klager.

Uh-loven § 11-9 gir hjemmel for å oppheve sensurvedtaket p.g.a. formelle feil også for kandidater som ikke har klaget, men da som en kan-bestemmelse.

Nemnd for studentsaker har tidligere normalt fattet vedtak om å tilby andre kandidater enn de som har klaget, ny eksamen eller ny sensur.

Behandling av saker vedrørende formelle feil uten at studenter har klaget

Uhl § 11-9 gir også hjemmel for å fatte vedtak om å oppheve et sensurvedtak uten at noen studenter har klaget, også når avgjørelsen vil være til ugunst for studentene. Den typiske situasjonen vil her være at eksamensoppgaven er kjent for noen eller alle studentene før eksamen. Et annet eksempel kan være at det er gjort feil i vektingen av delkarakterer.

Dersom det er aktuelt å fatte et vedtak som er til ugunst for en eller flere kandidater, skal det gis forhåndsvarsel etter forvaltningsloven § 16.

Også i slike saker fattes vedtak av fakultetsstyret.

Studenter som blir berørt av fakultets vedtak, kan klage på vedtaket. Klage(r) behandles av nemnd for studentsaker.

Vedlegg - eksempler på vedtak i nemnd for studentsaker i saker om formelle feil

Eks. 1

Eksamensoppgaven inneholdt feil tall, anerkjennes som formell feil. Feilen er rettet ved sensur.

Klagen tas ikke til følge. (Studentens navn) har i digitalt klageskjema klaget over formelle feil ved eksamen i (Emnekode) høsten 2024. Studenten mener det var en formell feil at oppgave 3 inneholdt feil tall som gjorde at oppgaven ikke kunne løses ved logikken studentene hadde lært i kurset og at sensor ikke hadde tatt hensyn til dette ved sensurering av besvarelsene.

Det vises til klagen i sin helhet. Handelshøyskolen har behandlet klagen og konkludert med at det ikke foreligger formelle feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon ved gjennomføringen av denne eksamen eller bedømmelsen av denne. Nemnd for studentsaker anser at det foreligger formelle feil ved eksamen i (Emnekode) høsten 2024, men at dette er rettet ved sensur. Nemnda viser til uttalelsen fra faglærer som erkjenner at det er en feil i tallene i oppgaveteksten til oppgave 3 men at dette er tatt hensyn til ved sensureringen. Nemnda viser til at studenten kan klage på sensur og at klagefristen løper fra sak om formelle feil er avgjort. Nemnda finner at den formelle feilen ved eksamen i (Emnekode) høsten 2024 er rettet ved sensurering. Nemnda finner derfor ikke at den formelle feilen kan ha hatt betydning for (Studentens navn) prestasjon eller bedømmelsen av denne, jf. lov om universiteter og høyskoler § 11-9.

Eks. 2

Studenten klager på manglende veiledning i praksis.

Klagen tas ikke til følge. (Navn på student) har i digitalt klageskjema klaget over formelle feil ved eksamen i (Emnekode) høsten 2024. Studenten mener det var en formell feil at han har fått utilfredsstillende veiledning/oppfølging i praksis. Hovedsakelig går det på mangelfull eller vag kommunikasjon fra praksislærerne. Studenten brukte derfor lenger tid enn nødvendig på å «knekke koden» på de områdene hvor han lyktes under praksis.

Studenten opplevde at intern praksislærer ikke var til stede, og at det ble stilt store krav til studentenes evne til å absorbere mye informasjon. Studenten har fått «ikke bestått» i praksis og ønsker at dette oppheves. Det vises til klagen i sin helhet. Avdeling for Lærerutdanning (LU) har behandlet klagen og konkludert med at det ikke foreligger formelle feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon ved gjennomføringen av denne eksamen eller bedømmelsen av denne. Nemnda viser til redegjørelsen fra avdeling for lærerutdanning og støtter seg til denne. Nemnda finner ikke at det foreligger formelle feil ved eksamen i (Emnekode) høsten 2024 som kan ha hatt betydning for (Studentens navn) prestasjon eller bedømmelsen av denne, jf. lov om universiteter og høyskoler § 11-9.

Nemndas vedtak i klagesaker er endelige og kan ikke påklages, jfr fvl § 28 (3. ledd)

Eks. 3:

Klagen tas til følge.

Klagen tas til følge. (Studentens navn) har i digitalt klageskjema klaget over formelle feil ved eksamen i (Emnekode) våren 2024. Studenten mener det var en formell feil at termbruken

som forventes ligger utenfor hva eksamensoppgaven og faget etterspør. Han mener det er en formell feil når det i oppgaven brukes «norsk offentlighet», mens sensorveiledningen bruker uttrykket «norsk mediesamfunn». Han påpeker at studie- og emnebeskrivelsene mangler begrepene «norsk mediesamfunn» og «digitaliseringsprosesser». Det klages også på formelle feil ved klagesensuren fordi begrunnelsen ikke forholder seg til sensorveiledningen, ikke begrunner karaktergivningen samt at det bes om kilder utenfor pensumlitteraturen. Det vises til klagen i sin helhet.

Fakultet har behandlet klagen og konkludert med at det ikke foreligger formelle feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon ved gjennomføringen av denne eksamen eller bedømmelsen av denne. Nemnd for studentsaker anser at det foreligger ulik ordlyd i oppgaveteksten utdelt til studentene sammenlignet med oppgaveteksten i sensorveiledningen. Nemnda finner derfor at det foreligger en formell feil ved eksamen i (Emnekode) våren 2024 som kan ha hatt betydning for (Studentens navn) prestasjon eller bedømmelsen av denne, jf. lov om universiteter og høyskoler § 11-9. Nemnda anser at den formelle feilen kan rettes ved ny sensurering dersom det utarbeides ny sensorveiledning som er i tråd med oppgaveteksten. Nemnda opphever studentens sensurvedtak i emnet og mener fakultetet må gjennomføre ny sensur, jf. lov om universiteter og høyskoler § 11-9 femte ledd. Nemnda anser at den formelle feilen har berørt alle studenter som tok eksamen i emnet våren 2024 og fakultetet oppfordres herved til å tilby også de andre studentene som tok eksamen i emnet våren 2024 ny sensur, jf. Lov om universiteter og høyskoler § 11-9 femte ledd.

Nemndas vedtak i klagesaker er endelige og kan ikke påklages, jfr fvl § 28 (3. ledd)

(Tilbud om ny eksamen forutsetter opphevelse av det tidligere sensurvedtaket.)

Eksempel på vedtak der klagen er levert for seint:

Klagen avvises. (Navn på student) har i digitalt klageskjema 18.6.22 klaget over vedtak datert 31.5.22 hvor eksamenskontoret v/ (Navn på saksbehandler) avviser studentens klage på sensur grunnet oversittet klagefrist. Eksamenskontoret gir (Navn på student) avslag på grunn av at han leverte inn klage på sensur den 16.5.22. Han fikk begrunnelse for karakter den 8.9.21 og opprinnelig klagefrist var 29.9.21. I klagen anfører (Navn på student) at han ikke har fått tilstrekkelig informasjon om begrunnelsen. UiAs nemnd for studentsaker kan ikke se at det foreligger forhold som nevnt i forvaltningsloven § 31 som tilsier at klagen skal behandles, selv om klager har oversittet klagefristen. Universitetets vedtak opprettholdes.

Husk at i fakultetets vedtak om avvisning grunnet oversittet klagefrist må det opplyses om klagefrist på dette vedtaket, og at saken ved klage vil bli behandlet av UiAs nemnd for studentsaker.

Eksempel på vedtak på fakultetet:

Fakultetets svar på klage på formelle feil ved eksamen i (Emnekode) som fant sted (Dato)

Fakultetet kan ikke se at det er begått formelle feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller for sensurvedtaket ved eksamen i (Emnekode) høsten 2024. Saken er sendt til UiAs nemnd for studentsaker for videre behandling.

Saken:

Klagen fremmes av (Navn på student)

Klagen ble mottatt innen klagefristens utløp, og fakultetet har behandlet klagen.

Det klages over følgende forhold:

(Kort resyme av klagens innhold)

Klagen er behandlet i forhold til disse bestemmelsene:

Lov om universiteter og høyskoler

§ 11-9 Klage på formelle feil ved eksamen

En student som har vært oppe til eksamen, kan klage på formelle feil innen tre uker etter at studenten ble eller burde vært kjent med den formelle feilen.

Dersom institusjonen mener det er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller for sensurvedtaket, skal institusjonen oppheve sensurvedtaket. Dersom feilen kan rettes ved ny sensur av innleverte arbeider, skal institusjonen gjennomføre ny sensur. Dersom feilen ikke kan rettes ved ny sensur av innleverte arbeider, skal institusjonen avholde ny eksamen med nye sensorer. Studenten kan klage etter reglene i [§ 11-10](#) på den karakteren som blir fastsatt ved ny sensur.

Dersom institusjonen mener det ikke er begått feil som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller for sensurvedtaket, skal saken sendes til klageinstansen for vurdering. (...)

Klageinstansen kan oppheve sensurvedtaket og vedta ny sensur eller ny eksamen for den som har klaget på formelle feil. (...)

Dersom klageinstansen mener at institusjonens vurdering av saken er mangelfull, kan klageinstansen sende saken tilbake til institusjonen for ny vurdering. (...)

Forskrift om studenter og eksamen ved UiA

§ 38a

(1) Formelle feil ved eksamen kan påklages i samsvar med bestemmelsene i [lov om universiteter og høyskoler § 11-9](#).

(2) Klage over formelle feil etter [lov om universiteter og høyskoler § 11-9](#) behandles av fakultetsstyret ved det fakultet som har faglig ansvar for emnet. Klage over formelle feil ved praksis i lærerutdanninger som Avdeling for lærerutdanning har faglig ansvar for, behandles av styret for lærerutdanningene.

Veiledning i behandling av saker vedr. formelle feil ved eksamen, fastsatt av utdanningsdirektøren den 18.2.2025.

Hva er en formell feil?

Eksempler på forhold som kan være formelle feil ved eksamen: (...)

- eksamen er ikke gjennomført i henhold til emnebeskrivelsen
- feil i oppgaveteksten

Hva er ikke formelle feil ved eksamen? (...)

- Påstand om at eksamensoppgaven er annerledes enn forventet
- Eventuelle feil ved den faglige vurderingen er ikke formelle feil.
- Feil/mangler ved undervisning eller veiledning er ikke formelle feil

Fakultetets kommentarer til saken:

Her kommenteres forholdene studenten har tatt opp i klagen. Dersom det vises til underlagsdokumentasjon som for eksempel emneansvarliges vurdering må dette legges ved som vedlegg til nemndas behandling.

Fakultetet kan ikke se at det er begått formelle feil ved eksamensoppgaven eller bedømmelsen av denne i (Emnekode) som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller for sensurvedtaket.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Klagen er vurdert i forhold til bestemmelsene i Lov om universiteter og høyskoler, forskrift om studier og eksamen ved UiA og veiledning i behandling av saker vedr. formelle feil ved eksamen.

Fakultetet kan ikke se at det er begått feil i forbindelse med eksamen i (Emnekode) som kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller for sensurvedtaket.

I henhold til universitetets retningslinjer for behandling av klager på formelle feil ved eksamen, videresendes klagen til universitetets nemnd for studentsaker.

Møter i Nemnd for studentsaker inneværende semester finner du her: <https://www.uia.no/om-uia/styrer-og-utvalg/nemnd-for-studentsaker.html>

Vedtaket må være fattet av fakultetsstyret/styret for avdeling for lærerutdanning eller den som er delegert myndighet (oftest dekan).

Dersom studenter kontakter dere om spørsmål om saken eller saksbehandlingstid kan dere henvise dem til sekretariatet for nemnda.